

Любі друзі! Багато народів захоплюються героїзмом і мужністю українського народу. Тож, ми вже зараз повинні працювати для відбудови, щоб і надалі прославляти нашу неймовірну Батьківщину.

Знання - це наша сила!

Коли лунає сирена-направляйтесь в укриття! Бережіть себе!

Шановні учні! Нагадую, що на виконанні вами завдання чекає моя електронна пошта:

kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200,

але не пізніше 20:00

Урок № 7

Дата: 16.10.2023

Тема: Причини та рушійні сили Української революції. Українська Центральна Рада.

Мета: охарактеризувати причини та рушійні сили Української революції та Українську Центральну Раду.; розвивати аналітичне мислення, навички, здібності пам'ять; виховувати інтерес до історичного минулого.

Хід уроку:

Українська революція 1917-1921 рр. — перебіг подій, що характеризують національно-визвольну боротьбу українського народу у зазначений період за відновлення своєї державності. Термін був запроваджений в обіг самими учасниками подій.

Війна виявила нездатність царизму ефективно управляти державою. Поступове погіршення соціально-економічної ситуації, військові поразки та кризові явища в політичному житті призвели до того, що Російську імперію охопила криза, яка спричинила революційний вибух. 8 березня 1917 р. в Петрограді розпочалася революція, внаслідок якої було повалено самодержавство. 12 березня повсталі створили Петроградську раду робітничих і солдатських депутатів, у якій першість мали ліві партії, а 15 березня за її згодою сформувався Тимчасовий уряд — орган виконавчої влади, що повинен був керувати Росією до скликання Установчих зборів, які визначають форму її державного ладу. Тимчасовий уряд був сформований з правих і центристських партій.

В Україні Тимчасовий уряд передав виконавчу владу повітовим і губернським комісарам, якими стали голови земських управ. Поряд із ними, формувалася система рад робітничих, солдатських і селянських депутатів, яких в Україні в цей період налічувалося близько 250-300. Із них 180 було зосереджені на Донбасі та у великих промислових центрах. Дедалі більший вплив в них почали відігравати більшовики.

13-17 березня в Києві утворили Губернську раду об'єднаних громадських організацій як представницький орган Тимчасового уряду на місцях.

Одразу після зміни влади у Петрограді на Наддніпрянщині розпочалася Українська революція 1917-1921 рр. Її рушійними силами стали прихильні до ідеалів українського національно-визвольного руху представники різних верств населення — селяни, робітники, солдати, інтелігенція, підприємці та ін. Передумови й причини Української революції відображали усю складність проблем, яку вона мала вирішити.

Привід	
Початок Російської революції 1917 р.	
Головна мета	Рушійні сили
Зробити можливим задоволення політичних, соціальних, економічних і національно-культурних потреб українського народу	Національно-свідомі представники різних верств тогочасного українського суспільства

Передумови й причини Української революції 1917-1921 рр.

Основні передумови			
Політична	Соціальна	Економічна	Національно-культурна
Війна унаочнила, що обидві імперії не будуть сприяти розвитку українців й перебування у їхньому складі в період кризи державних організмів небезпечне	Важке соціальне становище населення. Невирішеність аграрного питання	Наявність значного економічного потенціалу, який не використовується в інтересах народонаселення українських земель	Досвід інших країн засвідчував, що національно-культурні потреби народів не задовольнялися без їхньої боротьби
Причини			
Активізація зусиль у намаганнях відновити українську державність	Прагнення сприяти невідкладному вирішенню першочергових соціальних проблем	Необхідність стати господарями на своїй землі	Посилення боротьби за задоволення національно-культурних потреб українського народу

16-17 березня члени Товариства українських поступовців також скористалися інструкціями Тимчасового уряду й стали формувати за зразком міських або губернських рад представницький орган київських українських громадських організацій — Українську Центральну Раду (УЦР) для координації національного руху. 20 березня 1917 р. було сформовано керівництво УЦР. Ця дата була визнана засновниками ради днем її створення. Головою УЦР обрали М. Грушевського.

22 березня Українська Центральна Рада звернулася з відозвою до співвітчизників, де було 1917сформульовано прагнення автономії для українського народу.

Національно-територіальна автономія — можливість національної спільноти здійснювати самоврядування на певній території і самостійно вирішувати питання в межах, передбачених загальнодержавним законом (конституцією).

Із розгортанням революції міщів і ставав вагомим фактором суспільно-політичного життя український національний рух. Свідченням цього були численні українські збори, демонстрації та маніфестації, що вирували в різних містах Наддніпрянщини.

29 березня в Києві міська влада організувала «День свята революції» — масову маніфестацію, у якій взяли участь понад 100 тис. осіб. Окремою колоною в ній під національними жовто-блакитними прапорами, своїми гаслами й піснями виділялися українські організації.

19-21 квітня 1917 р. в Києві працював Український національний конгрес (з'їзд). Він поклав в основу тогочасного державного будівництва України ідею її національно-територіальної автономії у складі демократичної Російської федерації.

Революційне піднесення поширилося на солдатські маси й сприяло зростанню їхньої національної свідомості. Зокрема, стала відбуватися «українізація» армії.

«Українізація» армії — процес утворення українських національних збройних формувань із частин російської армії в роки революції.

Для здійснення «українізації» військових частин з'їзд створив Український військовий генеральний комітет, очолюваний С. Петлюрою, який увійшов до складу Центральної Ради. Завдяки проведенню з'їзду УЦР перебрала справу «українізації» армії у свої руки, її вплив у військах став зростати.

«Вільне козацтво» — українські добровільні військово-міліційні формування, створені в Україні в 1917-1918 рр.

Урок № 8

Дата: 16.10.2023

Тема: I та II Універсали.

Мета: охарактеризувати I та II Універсали; розвивати аналітичне мислення, навички, здібності пам'ять; виховувати інтерес до історичного минулого.

Хід уроку:

23 червня 1917 р. в останній день Всеукраїнського військового з'їзду В. Винниченко, за дорученням УЦР, оголосив «I Універсал Української Центральної Ради до українського народу в Україні й поза нею сущого». У ньому проголошувався намір самостійно розбудувати автономію України.

Універсал — розпорядчий акт адміністративно-політичного характеру. Кваліфікується також як урочиста грамота, декларація, маніфест. Універсалами також називалися маніфести Української Центральної Ради, що виконували функції основних тимчасових документів конституційного характеру.

В Україні I Універсал УЦР сприйняли загалом схвально. Однак виконками Рад робітничих і солдатських депутатів ухвалили резолюцію, у якій засуджувалося проголошення автономії України до загальноросійських Установчих зборів, підкреслили, що це є безвідповідальним кроком УЦР, який негативно вплине на розвиток революції.

Отримавши підтримку народу, УЦР продовжила кроки з реального наповнення змісту проголошеного Універсалу. 28 червня 1917 р. було сформовано перший уряд автономної України під назвою Генеральний Секретаріат. Його очолив В. Винниченко. До складу уряду входили генеральний писар П. Христюк і сім генеральних секретарів: Х. Барановський (фінанси), С. Єфремов (міжнаціональні справи), М. Стасюк (продовольчі справи), Б. Мартос (земельні справи), С. Петлюра (військові справи), В. Садовський (судові справи), І. Стешенко (народна освіта). За партійною приналежністю у складі першого уряду Центральної Ради переважали соціал-демократи, за професійною підготовкою до його складу увійшли кооператори, письменники, учені, журналісти, партійні діячі. Жодного професійного адміністратора в ньому не було.

11-12 липня 1917р. в Києві відбулися переговори делегації Тимчасового уряду в складі М. Терещенка, О. Керенського та І. Церетелі з керівництвом УЦР із приводу ситуації, що склалася після проголошення I Універсалу. Делегація заявила, що Тимчасовий уряд не буде заперечувати автономії України, однак просить утриматися від публічного оголошення цього й залишити ухвалення такого рішення Всеросійським Установчим зборам.

16 липня 1917 р. після отримання Українською Центральною Радою постанови Тимчасового уряду про затвердження Генерального Секретаріату, згідно з попередньою домовленістю, було ухвалено й оголошено II Універсал. На основі цих документів Україна набула статусу окремого територіально-адміністративного утворення з власним представництвом. Для розв'язання питань, що виникали між сесіями, УЦР утворила Малу Раду, що складалася із 40 представників від українських та 18 — від неукраїнських організацій. Головою її президії став М. Грушевський.

Досягнутий компроміс не міг повністю влаштувати жодну зі сторін. З обох боків на адресу учасників переговорів лунали звинувачення у зраді національних інтересів. У ніч із 17 на 18 липня 1917 р. в Києві підняли повстання прибічники самостійності України. У червні на військовому розподільчому пункті міста близько 5 тис. солдатів-українців проголосили себе «Другим українським полком імені П. Полуботка». Його керівники разом

із членами УЦР, не задоволеними діяльністю керівництва, планували збройним шляхом захопити владу в Києві й примусити Українську Центральну Раду проголосити незалежність України. На ранок 18 липня полуботківці роззброїли кілька частин київського гарнізону, захопили штаб міліції, військову комендатуру, арсенал, банк, скарбницю та інтендантські склади. УЦР та українські політичні партії засудили дії полуботківців і відмежувалися від них. Генеральний Секретаріат разом із військами Київського військового округу придушив виступ полуботківців.

Тимчасовий уряд Росії не зміг налагодити ефективне управління державою після повалення царизму. Поразки на фронті, розгул анархії та насильства, самочинне захоплення землі селянами, виступи робітників, вимоги надання автономії Україні, незалежності Польщі та Фінляндії, спроби захоплення влади більшовиками в Петрограді, катастрофічний спад виробництва, інфляція тощо — такими були характерні риси ситуації, що склалася в країні. Усе це свідчило про наближення загальнонаціональної кризи. Верховний головнокомандувач генерал Л. Корнілов запропонував для наведення порядку в країні встановити воєнний стан і запровадити смертну кару в тилу. Не дочекавшись підтримки уряду, той вирішив діяти самостійно. 7 вересня 1917 р. у своїй телеграмі Керенському Корнілов зажадав передачі йому всієї повноти влади. Війська повинні були встановити контроль над Петроградом. В Україні, як і в інших регіонах, Корніловський заколот провалився.

З'їзд представників національностей та областей колишньої Російської імперії (З'їзд народів), що відбувся 21-28 вересня 1917 р. в Києві в приміщенні Педагогічного музею. У з'їзді взяли участь 89 делегатів від народів, що виступали за реорганізацію Росії на федеративних засадах: українців, латвійців, литовців, естонців, поляків, білорусів, євреїв, татар, грузинів, молдаван, бурятів, донських козаків, союзу козацьких військ. Ініціатором проведення З'їзду народів була Українська Центральна Рада. Він мав би проголосити федеративний устрій Росії, обговорити основні засади побудови нової держави.

На останньому засіданні З'їзду народів делегати ухвалили ряд постанов, зокрема «Про федеративний устрій Російської держави», «Про національно-персональну автономію», «Про загальнодержавну і крайову мови». Важливим було те, що у своїх рішеннях з'їзд підтримав сформульоване в I Універсалі УЦР положення, що народи мають право крайовими Установчими зборами проголошувати свої автономії, не очікуючи всеросійських Установчих зборів.

Питання для самоперевірки:

1. Коли було оприлюднено I Універсал УЦР? Охарактеризуйте його зміст.
2. Якими були наслідки прийняття II Універсалу?

Домашнє завдання: дати відповіді на питання для самоперевірки, законспектувати матеріал з теми

Рекомендована література: Власов В.С. Історія України (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / В.С. Власов, С.В. Кульчицький. – Київ: Літера ЛТД, 2018. – 256 с.

Шановні учні! Нагадую, що на виконанні вами завдання чекає моя електронна пошта:
kvasha.n.v@gmail.com **або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200,**

але не пізніше 20:00